

Dolgo let je že bival v ravno tej hiši stari Tomaž s svojo ženo. Bil je vrtnar in ob enem tudi hišnik. Srečno je živel v svoji majhni bajtici ob koncu vrta. Ko so pa prišli ti gospodje, se je življenje v hiši močno spremenilo. Oba, stari Tomaž in njegova žena, sta se zanimala, kaj pač ti gospodje delajo.

»Zakaj se tolikokrat tam v sobi zbirajo? Morajo kakšne prav velike skrivnosti imeti.« Tako je govorila stara Tomaževka svojemu možu, ki je že tudi tako mislil. Oba se zares polasti velika radovednost, zato skleneta, da pojde Tomaž na vrata poslušat.

Ko se gospodje na večer zopet zberejo, splazi se stari Tomaž do sobinih vrat. Po vsej hiši je bila tihota. Zdaj nastavi uho na vrata in posluša. Spoznal je Olierjev glas, ki je govoril tako-le:

»Prijatelji moji! Zakaj še vedno čakamo? Še danes se poprimimo dela! Pokončajmo vendar starega človeka, pokončajmo brez usmiljenja, ne poslušajmo ga, če tudi kriči in vpije! Če ga umorimo, bomo imeli pravi mir, zakaj on pazi na nas, on nas zalezuje povsod, da bi nas pogubil. Gotovo bode on nas umoril, ako ga poprej mi ne pokončamo. In pravim vam, kaj nam hásnijo samo trdni sklepi? Le ročno na delo, gospodje! Naš stari človek ne sme dalje živeti, nov mora priti na njegovo mesto!«

Več ni slišal stari Tomaž. Mrzel pot ga je polil in ves dreven postane, zakaj pa? Starega človeka hočejo umoriti. Druga starca pa ni pri tej hiši; to je le on sam. Za Boga! Njega tedaj hočejo gospodje umoriti, da pride nov vrtnar na njegovo mesto. In še to noč se bode to zgodilo? Bog mi pomagaj!

Ves bled pribeži v svojo bajtico.

»No, kaj si zvedel?« vpraša ga ona.

»Oh, ljuba žena, oh! Zgubljena sva, dobro, da sem šel poslušat; rešiva se, pa le hitro, hitro!«

»Kaj pa je?« vpraša žena.

»Umoriti naju hočejo, saj za-se vem gotovo. Le hitro poberiva najine reči, potem pa le beživa, če bova le imela še dovolj časa! Za božjo voljo, kdo bi si kaj takega le mislil? Ti gospodje so bili tako dobri videti, tako dobri in prijazni so se nama delali; zdaj pa — ah! zapomni si bodem dobro; če še živ ostanem, ne zaupam nikomur nič več, ves svet je lažniv. Oh, Bog mi pomagaj in ljuba Mati božja!«

Tako je stokal in se jokati stari Tomaž, ter hitro pobiral svoje reči v culico. Kar je videl, vse je zvezal v robec. Žena ni vedela, kaj prav za prav vse to pomeni. Ko pa vidi, da je možu resnica, začne tudi ona svoje reči pobirati. Ravno sta vezala tretjo culico.

»O sveti križ božji«, zakriči Tomaž, »že je prepozno!« Vrata se namreč odpro — in v sobo vstopi — Olier. Tomaž že tiči za omaro, žena pa se v drugem kotu začne jokati. Olier začuden gleda, kaj to pomeni.

»Tomaž!« reče milo in ljubeznivo po svoji navadi, »Tomaž, kje ste, da ne slišite. Že pet minut zvonimo, da bi prišli k večerji, pa vas le ni. In kaj vse to pomeni, kaj stokate tako, zakaj spravljate v culice svoje reči, mar menite oditi?«

Stari Tomaž pa kliče ljubega Boga in sv. Mater božjo na pomoč. Bil je prepričan, da mu je že odklenkalo. Lasje mu vstajajo po koncu. Sape mu zmanjkuje. Govoriti tudi ne more, zdi se mu, da ga Olier že drži za vrat. Plašno se ozre na Olierja, kaj da ima v roki ali nož ali samokres, toda nič nima. Aha! šine mu misel v glavo. V vrt me hoče zvabiti, tam čakajo oni. Ta misel ga nekoliko osrči in na ves glas začne strašno vpiti:

»Da, da, k večerji! Ne, ven iz hiše ne grem, le imeti vi tisto večerjo, vi hudobnež! Zdaj vas poznam,

vi se hlinite, ubijalec ste! O, vse sem slišal, vse; ne dobite me. Pomagajte ljudje božji, pomagajte!«

Zdaj še začne žena vpiti; bilo je strašno kričanje. Da bi ga slišala, začne tudi Olier zdaj glasno govoriti:

»Tomaž, kaj pa vam je prav za prav prišlo, ste zblazneli?«

»O ne, ne! Zblaznel nisem, pa lahko bi! Pomagajte, pomagajte!« In ves divji plane proti Olierju ter vzdigne svoji roki žugaje proti njemu.

»O, le nič ne tajite več, vse sem slišal, vi ste hudobnež. Tam pri vratih sem poslušal, ko ste bili zbrani; mislite, da nisem slišal, da ste rekli svojim tovarišem, da naj starega moža umorijo, in to sem pa le jaz, o vi ubijalec! To noč hočete tedaj ta zločin storiti? Mene tedaj hočete umoriti, mene? Tako rad sem vas imel. Mislil sem si, da bom mirno v tej hiši umrl, zdaj pa me hočete umoriti; saj bi me lahko odposlali, če že hočete res imeti drugega vrtnarja. Pojdite le ven, umorili me ne bode!« O ljudje, pomagajte, pomagajte!«

Pater ne ve, kaj bi počel.

»Ljubi Tomaž, kaj pa govorite tako čudne reči? Kdo vas misli odposlati ali celo umoriti?«

»Vi!« zakriči Tomaž.

»Jaz?«

»Da, da, vi! Mar nisem spoznal vašega glasu tam v sobi? Tam ste rekli gospodom naj naenkrat umorijo starega človeka, naj ne čakajo več, ker je ta njihov največji sovražnik v hiši! Oh jaz pa največji vaš sovražnik v tej hiši? O, le nič ne gledajte tako! Ali nisem slišal prav, mar niste tako rekli?«

»Oh, tako!« reče smehljaje Olier ter naglo zapusti sobo. Hitro pove tovarišem, ki so čakali na večerjo, kaj se je strašnega zgodilo. Vsi se zdaj napotijo k Tomažu, ta pa začne še hujše kričati kot poprej, ker si je mislil, da ga bodo zdaj vsi skupaj napadli. Ko je malo vtihnili, so ga začeli tolažiti in komaj so ga pregovorili, da je prazen njegov strah. Iz hiše ni hotel, dolgo časa še se je bal in p. Olier mu je moral na tanko vse razložiti in dokazati, da ni on tisti stari človek, katerega hočejo gospodje umoriti.

Tako se je Tomaž pomiril in slednjič je bil tudi pripravljen, starega človeka — svojo nesrečno radovednost še posebno — umoriti. Stori je obljubo za vse svoje življenje, da ne bode več tako radoveden in da ne bode nikdar hodil na nobena vrata ali okno poslušat, kaj drugi ljudje delajo ali govorijo.

Smešnica. Luka Prismolar se je vozil v Varaždin. Preko meje vpraša Hrvata: »Japica, kako daleč še imam v Varaždin?« »Bóg-me«, reče ta in nekaj zapazi, »ako bodeš vozil počasi, dve uri, ako pa naglo, pet ur.« »Japica, jaz bodem pa rajši v jedni uri tam«, in Luka mahne po konjih, da iskro poskočita; toda joj, nekaj na vozu zahrešči, zadnje desno kolo je strto. »Oha«, kriči Luka, »oha, stojta mrhi, sedaj imam res pet ur v Varaždin!«

Razne stvari.

(Milostlj. knezoškof) so danes, na veliki četrtki, imeli slovesno sv. mašo, pri kateri je bilo skupno sv. obhajilo. Pri sv. maši so blagoslovili olje in krizmo ter potem po vzgledu Jezusovem umivali noge 12 starčkom, od katerih steje najstarejši 89 let najmlajši pa 67.

(Imenovanje.) Notarski kandidat g. J. Bežan v Novem mestu je imenovan notarjem v Sežani in g. L. Vehovar, notarski kandidat v Celju, pride za notarja v Cirknico.

